

Latweefchu Awises.

Nr. 14.

Zettortdeenà 7. Aprilì.

1860.

Awifchu - finnas.

Rihga. Daugawà pee Rihgas 30tā Merzi pulkšten 11tōs pufšdeenā leddus fahzīs eet un paldees Deewam labbi isgahjīs bes leeceem pluddeem, kas nelaimi buhtu padarijufchi, kà gan wiffi bailigi fchinni gaddā gaidijufchi. Tapat arri pee Jelgawās 26tā Merzi leddus fahzīs eet, irr gan labš uhdens, bet paldees Deewam gohdigi eet. Salkā zettortdeenā tē jaw atnahze pirmee balku un malkas plohtsi. Rihgas ohštā lahdi fuggi jaw effoht atnahkufchi. Jauno kummedinu nammu nu fahšs taišiht ar wiffu spēhku, tā ka Nowemberi jaw juntu warrešchoht list.

Behterburgas Awises „Akzionehrs“ raksta, ka Keisers pawehlejīs par 5 milj. rubeku taišiht jaunu sikhu naudu, 5, 10, 15 un 20 gabbalus, kas buhšchoht drufzin leelakt un no drufzin fliktaka fudraba kalti, lai wairs tee ne nosuhd, kà lihds fchim. Tāhs sikhās naudas zeddelites jaw ne patihl ne weenam.

Leepaja zerre to leelu gohdu un preeku redseht, ka muhsu schehliga Keisera augstee dehli, **Krohna** mantineeks un **Lechwiršt** Nikolai un **Leelwiršt** Aleksei Aleksandrowitsch fchinni waffarā Leepajas jubrā masgashotees. Jau effoht 10 nammi ihreti, kur fchee muhsu augsti zeeniti Leelwiršti ar faweem kungeem un fullaineem mahjoschoht. Leepajneeki preezigi taišahs fawu pilfatu tā uskohpt, ka tahdeem augsti teizameem un mihleem weeseem warretu patihl kahdas neddelas pee teem mahjoht.

Spania. Karsch apstahjees un nu darbojahs ar meera derribu, jo Marokkas Keisers itt wiffu nowehlejīs, ko Spanjeru Rehnieneene prassa. Šchi Bahwestom rakstijuse grahmatu un fohla fawus saldatus us Rohmu fuhtht, fcho pilfatu fawaldihht un fargahht, tā ka Sprantschu karraspehšs

no Rohmas idees. Salka, ka Sprantschi us to jaw taišahs, jo Napoleons arri par to taunojahs, ka Bahwests to leelu lahstu grahmatu isklaidis prett wiffieem, kas dumpi prett winnu zehlfufchi, jeb dumpineekeem palihdsejufchi un winna semmi (Romagnu) panehmufchi. Wehl ne dšird, ka laudis par fcho Bahwesta grahmatu pahrbihjufchees, bet wehl irr wiffi meerigi.

Italia. Neapeles Rehniensch wairs ne gribboht us Rohmu un Bahwesta walsti fuhtht fawu karraspehku, kà eefahkoht gan gribbejis, jo tad buhtu karsch gattaws, un mahjās tam darba deefgan. Neapeles un Sardinias Rehniensch effoht Napoleonam apfohlijufchi, ka Bahwesta semmes leetās ne eejaulschotees. Sardinias Rehniensch fa-ajinajis wiffus fawus wezzus un jaunus walsts weetneekus leelā walsts runnas deenā Turinē un tohs ar gudreem un laipnigeem wahrdeem usrunnājis. Ar leelu preeku un gamilefchanu fawu Rehniinu usnehmufchi. Prinziš Karignans jaw nogahjīs us Worenzi Rehniina weetā Toskanu waldihht un tur ar leelu preeku usnemts tappis. Tā nu Sardinias Rehniensch eetaifahs fawā walsti, kas taggad trihs reises leelaka palikkufe ne kà bijufe. Bet Sawoju un Nizzas semmites atdewis Napoleonam, teikdams, ka ne buht ne warroht zittadi darriht. Napoleons atkal pee tam paleek, ka tam fchihš semmites japanemm, laut gan neweens to ne gribbetu wehleht un wiffi prettim runna un Schweizeri ar leelu drohšchibu un pastahwigi Napoleonam likkufchi fazzihht, ka ne warroht tam wehleht, tohs Sawojas aprinkus panemt, kas pee Schweizeru rohbescheem. Ar to nu libbeles. Schweizeri laidufchi par to grahmatas us wiffieem waldineekeem luhgdami, lai tee pasargajohht winnu rektas un teem palihdsoht. Arri jau dšird, ka waldineeki laidifchoht par to grahma-

tas Napoleonam. Schis atkal fakka, lai fanah-foht Kongressè un par scho leetu nospreesch. — Wahzsemneeki redsoht, ka Napoleons Sawoju til drohfschi panehmis, palikkuschi bailigi, bihdamees, ka ar Reines uppi ne darra tàpat. Pa Wahzsemmi eet wiffadi — jo ihsti ne sinn fo darriht. — pascheem fawà starpà irr nemeera deesgan, waw ne buht weenà prahtà un dauds irr, kas kurn prett Bruhfi, un tam pahmett wiffadu wainu. Tahdòs bailigòs laikòs itt wiffai Wahzsemmei gan waijadseja buht weenprahtigai un gattawai til stipram un ne-ustizzigam eenaidneekam prettim turretees, bet deemschehl tà jaw eet pasaulè! Kur dauds galwu, tur dauds padohmu un nekahda spehla. Galantè gan arri wiffi kurn un runna prett Napoleonu, ka Sawoju panehmis, bet darriht neko ne darra. Tà tad Napoleonam wifs isdohdahs, fo til grihb un darra. Passam, ka Napoleons ar Dahneem, — Wahzsemmes cenaidneekem, kas Dsteines un Schlehswigas semmites neschehligi kalpina, jebfschu Wahzsemme teem to ne nowehl pehz fameem likkumeem, — effoht taggad fabeedrojees. Tà tad nu Sardinjeris un Dahnis taggad irr Napoleona beedri, turprettim tee zitti labbu prahtu us winnu ne turr un masa Schweizeru walsts eedrohfschinaju fees winnam prettim turretees. Redsehs kà ees.

S—j.

Kursemme irr 23 tuhft. 891 Owerstes jeb 493 Ojuhdses leela, ar 529 tuhft. 270 eedshwotajeem, tà ka 22 zilweki us Owersti isnahktu. Tas jo masaf avdshwohtis gabbals Kursemmè irr Kuldigas wirspils aprinkis; jo tur tiklai 10 zilweki us Owersti dshwo; Selgawas wirspils aprinki turprettim lihds 32 zilweki us wersti rehksinoht isnahloht.

Kursemmè irr 867 muishas, un starp tahm 22 tuhft. Krohna un muishneeku mahjahm arri Kursemmè atrohnahs 33 brihw-mahjas, fo par Ronineekem (Wahzifki „Kurische Könige“) nosauz. Par wiffam schihm 33 mahjahm, kas 5 zeemòs isdallitas, effoht lihds 500 dwehfeles, un us katru wihrischka dwehfele warroht 10 lihds 12 puhru weetas semmes rehksinaht, kas arri teem pascheem prederroht. Schohs 5 zeemus nosauz: Kohniu

zeemu, Blikku, Seemetu, Kalleju, Saufsagallu, Dragguhnu un Weeffalgus zeemu. Tas leelakais zeems starp scheem, kur arri winna burmeisteris mahjo, (ir teem zitteem zeemeem saws burmeisteris), irr jekmallà, kad no Wisputtes us Kuldigu brauz, un irr tas jaw minnehts Rohniu zeems. Scheem laudim irr fawadas rektes un brihwestibas, un tee dshwo fawà wallà. Winnu brihw-grahmatas esfoht no wezzeem laikeem. Ta wezzaka no brunneeka meistera Jokke pee „Tautas gohda“ (Latweescheem) tai 1320tà gaddà rakstita. Tas nu buhtu jaw 539 gaddi. Dhtra brihw-grahmata esfoht no brunnineeku meistera Mohneima tai 1333schà gaddà islaista. Zittas dokumentes Bennikam, Sullantam un Draggohnam dewe; tahs effoht tais 1439, 1454, 1456, 1470, 1504 un 1555 gaddòs rakstitas. Kamdehl schee tahdu gohdu ispelnijuschas, to ne warr ihsti sinnaht. Laudis melsch schà un tà. Bes schihm brihw-mahjahm irr arri wehl diwejas brihw-mahjas Lulkumas kirspehlè: Muishneeka un Buhgala mahjas, lam arri saws dsimts grunts un sawas atwehletas rektes. Mesenn arri Skrundes Krohna nowaddà — weenas mahjas sawas saudetis rektes atdabbuja, un nu effoht arri lihds ar sawu grunti par brihw-mahjahm sawzamas.

Bruhfschu Awises raksta, ka Neistettineru aprinki, 6 weetas bades kahjenè un nikno karstuma guktu (Typhus) lihdsà par beedri atweddees. Lai Deems palihds truhkuma zeetejeem.

G. F. S.

Kahds wahrds par Angku walsti (Galanti).

Angku semme, fo mehds par Galanti nosaukt, irr masa semme, us wiffahm puffedim zaur juhen no zitahm semmehm schkirta; pee tam til pilna pilfatu un lauschu, ka paschu semme winnus nekahdà wihse ne warretu pabarroht. Tapehz pabrhku un andeles buhschana Angku semmè wairak irr uslohp-ta, ne jebkurrà zittà semmè; un tapehz arridsan winnas waldineeki par karraspehku us semmehm gan mas ruhpejahs, bet us to ween wairak dsen-

nahs, ka warretu us uhdeneem par wiffahm zittahm Giropas walstim to leelako spehku turreht; jo no ta brihscha, kad zitta kahda walstis ir us uhdeneem paliftu jo stipra par Angteem un eespehtu scheem andeles takkus aistwert. Ichai walstei buhtu pohits, un — ir wiffai Giropai tas ne buhtu par labbu. Praffiseet: „Ra?“ Buhtu garra teifschana; bet raudsifschu ar ihseem wahrdeem to leetu istahstift. Semmes spehka, prohti karra-spehka us semmehm, Angteem, ka jau minneju, naw ne jif; ar to wiini weeni paschi zittai zifko spehzigai walstei muhscham pee dschwibas ne sneegs. Zifko leelu karra-spehku par uhdeneem zittur nozelt arri ne buhtu weegli isdarrama leeta, kad winneem arri pateesi buhtu dauds Jaldatu. Kad winneem karsch ar zittu kahdu walsti rohnahs, wiini jawam eenaidneekam wiswairaf zaur to ween pee dschwibas sneeds, ka wiini winnam wiffu andeli aptur; jo bes andeles katrai walstei us ilgofchanu janihft. Bet ir to wiini aplam ne ees darriht; jo paschi no andeles ween wairaf pahrtidami un ar wiffahm walstim andeli kohpdami, wiini, sweschai kahdai walstei andeli leegdami, reije arri sawu andeli brihde, un lihds ar winnu flahdi zeesch. Tapehz Angli jau no buhschanas deenu muhschu sawa pascha labbuma deht irr tee wiffulesee meera kohpeji; un kamehr winnu plagga (wimpele) buhs ta pirma us Giropas uhdeneem, kamehr arridsan lai Giropa ne baidahs. Bet kad zittai kahdai walstei, kas arri us semmehm spehzigai, pee semmes karra-spehka wehl peeliktahs arridsan tas leelakais spehks us uhdeneem, tad lai trihz tahs zittas Giropas walstis. Praffieet, mihli lasftaji, jebkuream pagahjuschu gaddu simtenu siindatajam, ka Giropai buhtu flahjees, kad Spanjeru Kehninam Wiblippam II. buhtu isdewees, ir us juheu par Angteem wirsrohku paturreht; praffect winneem, ka preefch kahdeem peezdesmits gaddem Giropai buhtu flahjees, kad Napoleons I., schi laika Sprantschu Keisera Napoleona tehwa brahlis, buhtu eespehjis, ir Anglus peespeest. Bet kalabhad wiffu to istahstu? Nu — lai juhs mihli Awischu lassitaji, zittas Awischu sianas labbaki pahprohtat, kad Angteem jeb zittahm kahdahm

walstim netaisniba un schahda tahda nebuschana teef pahymesta. Nu jaw labh laiks, kamehr Angteem dauds launi wahrdi daschdaschadas Awises jadsft. Winneem sinnam schahdi wahrdi dauds ne eelohdihh. Ne fenn wehl kahds Anglis par schahdu wainofchanu pasmeedamees fazzija: „Sinname leeta, kad Pohgis zaur zeemu skreij, tad katrs zeema Pohgis, ne reet ne rehjis, winnam kriht wirfu. Bet kad Brittans zaur zeemu skreij, tad wiffi zeema Pohgi sawas namma durwis stahwedami brihnischligi plohsahs. Lai nahf atkal kahdu reiji wilks, tad buhsim atkal wiffieem labbi.“ — Ichpaschi schim brihdim Awises dujmojahs par to atbildi, ko Anglu pirmais ministers Palmerstons Brehmes un wehl zittu pilfatu kaupmanneem dewis. Tee luhdse, lai Anglu waldischana aisleegta saweem karra - fuggeem karra laifos meerigu kaupmannu fuggus aistift. Palmerstons winneem Anglu waldischanas wahrda atbildeja: „Mums irr schehl, ka mehsh juhsu luhgfschanu ne warram paklausift. Mehsh lihds ar jums, karru eenihstam. Karsch irr breefmiga un netaisnibas pilna leeta. Tikpat ka karra-spehks us semmehm karra laika, eenaidneeku semme eelausees, sawu tikfchanu nemm no wainigeem un beswainigeem, un rauga laut us kahdu wihfi sawam prettineekam flahdes darriht, lai schim prahts jo drihs neffahs us meera derrefchanu, — tapat arridsan karra-spehks us uhdeneem darra. Mums Angteem zitta spehka dauds naw, ka us uhdeneem. Kad mums ar kahdu walstu buhtu karsch un mehsh lautum wiffai pasalei tikpat ka meera laifos ar muhsu eenaidneeku andeli kohpt, tad teefscham winnam buhtu ko smeetees, us muhsu fuggeem flattotees. Sinneet, jo zaur karru wiffieem flahtajem un tahsejem, wainigeem un beswaigeem buhs geuhuma, jo tad arridsan wiffi weenis prahtis par to gahdahs, ka karru aplam ne zeltahs un drihs atkal rastahs meers. Tapehz mehsh juhsu luhgfschanu ne warram paklausift, lai wehl jo mums buhtu schehl; un mehsh jums zittu padohmu ne warram doht, ka abba scho: Kad karru plohsahs, ne schteet sawus fuggus ar prezzi us juheu, bet paleekat mahjas. Behrfonam rihsjoht wiffi putni,

lai arri wehl jo bezwainigi buhdami, tomeht arri flehpyahs paschohbelës un kohku lappäs un paleek tam brihdim sawu barribu ne meflejuschi. Tä atbildeja toreis Palmerstons. Spreeschat mihli lassitaji, woi tad tas irr til neprachtigi un netaisni atbildehts? Mannim rahdahs, ka ne! Rahds Anglis attikkahs Wahjemmë traktoeri pee galda sehdohts, kur zitti fungi par scho leetu runnaja, Angleem wifadu netaisnibu pahrmesdani. Igti kluffu klauffjees, wiusch beidscht fazzija: „Mihli fungi, esnu Anglis. Luhdsami, klauffet schahdu lihdsibu. Wilki fazzija us sirgeem: Mihli sirdsini, schim brihdim mums meers. Bet ja mums, kummelü laika zeltahs kahds nemeers, tad luhdsami lai buhtu mums taisns karsch, ar weenadeem cerohscheem. Ne sperat, bet kohschat ar kohschanu, tä kã mehß. Woi tad sirgi warreja tä ar meeru buht?“ To fazzijis, wiusch gabje prohjam. — Ak, kaut jel mehß apschneeki papreefch sawu namma durwju preefchã atflauziuschi! Sawu namma durwju preefchã dublës braddajuschi, mehß ar sawahm nelabbahm kahjahm ministereem teescham par istabas flauzita-jeem ne derram. Sazziseet: „Dee naw muhsu ministerei!“ Utsfazzischi: „Lai buht! Ar to ween laudis to gohdaschannu, kas pehz Deewa prahta walbineekeem ja-atdohd, ne uskohpsim, ka sawus wal-

dineekus ween isflawojam; bet ar to, ka wiffus, ir fiveschus walbineekus ween gohdu prasdami peeminnam. Bet — ne norahschu muhscham wairs Awises! Ja wehl nemschu Awischnu spalwu rohlas, lai paleek par slohtu, ar ko mums apschneekeem pascheem namma durwju preefchü atflauziuschi. — e.

Stahstiusch.

Labirdigs kungs, gribbedams wahju kaiminu, kas 2 juhdis no winua dsihwoja, ar pahri buttelehm it labba wihna atspirdsinacht, litke sawu jahjumu sirgu ustizzigam fullainim panemt, lai aht-raki nostreen. Atpakka nahzis fullainis kungam tä teize: „Es juhfu jahjamo nekad wairs ne nemschu, ja juhs zeenigs kungs man arri ne dohseet sawu pilnu makku lihds. Kungs: „Kälabb tä?“ Sullainis: „Sirgs ar jums irr ceraddis pee wifseem nabbageem zekmallã apstahtees un ne eet no weetas, kaleit teem kas dohts. Kad nu manna nauda nabbageem bija aisdohta, tad atpakka jahdams, kad, kur sirgs pee teem nabbageem atkal apstahjahs, ne sinnaju zittadi darriht, kã til ar rohku tä pasneegt, itt ka buhtu teem nabbageem ko dewis; bes tam sirgs ne gabje ne no weetas. i.

S i n n a.

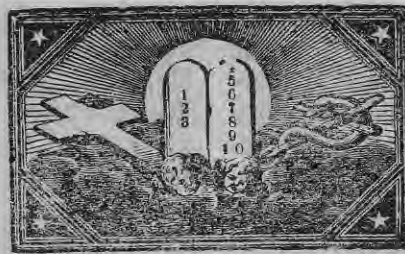
Ar mihlo wesselibu mannim wairs ne eet labbi! Dakteri nospreeduschi un mannim ja-eet us 2—3 mehnescheem us Wahjemmi, Salzbrunnens un Kissingens wesselibas awota uhdeni dert. Ar to nu behdas! jo ne laika ne naudas til dauds gribbu tebreht! Bet ko lai darra ar daktera kungeem. Dee irr neschehligi walbineeki, kas jaklausa, lai ir to kummosu pee muttes aisleegtu! Ko buhs darriht! Ar Deewa palihqu tad nu eeschu preefch Zahneem. Bet nu mannim ruhy mihlas Awises. Ko teiffet, ja schis tas ne buhtu labbi? Woi mihlee lassitaji lehnigi pazetsees? Tizzu — veedohs ja schahda tahda waina gadditohs, peeminnedami, ka Schulzis nu jaw 11 gaddi ar Awischnu un Latw. raksteem ispublejees, wahsch palizzis un tamdehl pahrs mehneschu tam jano-wehl, lai atspirgft. Ja Deews palihdschs, tad ar labbu wesselibu pahrnahzis, warreschu papillam stahstibt, ko isflawetã Wahjemmë redsejis un dsirdejis. Arri diblam tur jaw ne stahweschu, mihlas Awises ne peeminejis. Labbdeenas un jaunas sinnas ar passit mihleem lassitajeem warresim atstibt. Ne zil tabku no Sprantschu rohbscheem, kur tas nemeera keelskungs walda, ne buhs jaunu stann truhfums. Bet lai ar labbasu sirdi warretu turpu aiseet, tad mannim schi seela luhgschana:

Mihli Awischnu rakstijaji! nahzeet man palihgã, farassteet un atstibteet mannim Aprili un Mazi eesahloht zil spehdami papillam derricku rakstu, ir garrafu stahstu, tä ka Awischnu magasibnei ne buhtu truhfuma, lameht Wahjemmë buhschu. Pee laika tohs dabbujis, warreschu wiffu tä salift un eedallibt, kã iskatram Awischnu Nummerim derr, un ka til tahs Awischnu-sinnas man buhtu ja-atsubta no Wahjemmes. Ja mannu luhgschannu klauffseet, tad tizzu, ees labbi un meerigi warreschu sawu wesselibu kohpt. Lai Deews jums dohd weeglu spalwinu.

S—j.

B r i h w d r i e k e h t.

No juhmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Collegienrath G. Blaesé, Jenfor. Selgawã, tal 5. April 1860.
No. 59.

Jaunas sinnas.

No Dundagas. Leels preeks mums bija pirmā leeldeenā. Mehš dabujam ne ween lihds ar wisseem, kas Jesum Kristum peederr, fchi dshwibas-leelkunga Deewa nammā lihgs motees, bet arri Winnaam — kas mirra, bet tomehr dshwo — ar jaunahm brangahm ehrgelēm fawas preeka- un flawas-dseefmas flandinah. Israēla Kehnišch Dahwidš, kas ihstš fwehtu dseefmu un dseedataju meisteris, jaw wezzā derribā teem jaunās derribas behrneem kā us leeldeenās-fwehtkeem faukt usfauz: „Dseedait tam Kungam ja un u dseefmu, jo winsch darra brihnumus, winsch irr isglabbees ar fawu labbu rohku un ar fawu fwehtu elkoni.“ (Dahw. ds. gr. 98, 1.) — Tahdu jaunu dseefmu mehš fawā basnizā tam Deewa jehram un Deewa dehlam arri warrejam usdseedaht, jo firds mums bij kā atjaunojusēes. Pusgaddu bijam bes ehrgelēm pahytikkuschi. Nu pehz ilgas gaidišchanas atkal dširdejam jauku ehrgetu balsi. Wiffas firdis bij kā usmohdinatās un atjaunotās, un wiffa leela basniza (kas ar laudim peebahsta bij) weenā muttē tam Kungam dseedaja pateizibas- un flawas-dseefmas, kas no muhsu jaunahm brangahm ehrgelēm tappe wadditas. Schahš teizamas ehrgeles mums fchkinloja muhsu wezš zeenigš Pilskungs Theodor von der Osten-Sacken.

Pee fcho ehrgetu eefwehtišchanas pats firmgalwis ne warreja buht klastu, jo deemischehl bij fashlimmis. Neddetu pehz tam mahzitajs wiffu basnizas-pehrminderu un draudšes wahrdā tam karstu pateizibu fazzija par winna miblestibas-dahwanu. Tadehl winna wezzakais dehls, kam taggad wiffa Dundagas nowadda (pagasta) waldišchana irr nodohda, lihds ar mahzitaju dewahs us basnizu. Leels fauschu pulks gaidija basnizas preekschā. Tikko ta

tappe atflehgta, wiffi no basnizas-preekschneeka un no draudšes mahzitaja wadditi, lehneem fohkeem eegahje eekschā, fur jaunās ehrgeles ar mihligu, smalku balsi (kā laipniga mahte, kas faweem behrneem pirmu labb-rihtu dohd) atsklanneja. Tad muhsu fshohlas-behrni lihds ar ehrgelēm dseedaja wezzās derribas engelu dseefmu: „Swehtš, fwehtš, fwehtš irr tas Kungs Zebaut; wiffa semme irr winna gohdibas pilna!“ Nu mahzitajs us altari uskaphis flaweja jaunās ehrgeles, ka pirmat tam Trihsweenigam Deewam gohdu dewuschas, un pašlubbinaja laudis, lai arri tee pee wiffa, ko ween fahf un darra, fawā firdi dseed: „Gohds mihtlam Deewam!“ un arri draudst pamahzija pateizibas fazzihf teem zilwekeem, furru firdis winsch irr lohzijs kā uppites, mums par labbumu. Pehz wehl mahzitajs draudsei iestahstija, zil wajadšigas ehrgeles Deewa-nammā: ka tahš Deewabihjigeem dseedatajeem zellu rahda no semmes us debbesim un tizzigas dwehfeles kā wilkt weh us to, kas fawu baggatu schehlafstibu us mums pillina no augšchenes, — ka tahš noskummuschus un behdigus ar faldu balsi apmeerina un ar daktu flannu fatrihžina tohs, kas eeksch faweem grehkeem irr apzeelinajuschees, — un ka tahš mums palihds pee flawas un pee tizzibas dseefmahm. Kad mahzitajs bij wiffu to išteizis, tad lihds ar ehrgelēm wiffa draudse dseedaja: „Deews Kungs irr muhsu stipra pils.“ Ehrgeles spehleja ar wiffahm peezpadesmitš balsim, kā ka basnizas lohgi trihžija un wisseem, kas lihds dseedaja, firds pahrnemta tappe. Pehz tam mahzitajs ehrgeles eefwehtija ta Trihsweeniga Deewa wahrdā, wehledamees ka schahš teizamas ehrgeles mums un muhsu behnu-behrneem geldetu pee tizzibas apstiprināschanas un eepreezināschanas. Pehz tam fahlahš Deewa kalposchana ar to dseef-

mu: „Gohds Deewam Tchwam allaschin“ un bei-
dsahs ar: „Lai Deewu wiffi lihds nu teiz.“ fo patš
ehrgelku buhwmeisteris Uns Dünabergis spehleja,
gribbedams tam tenzinacht, las winnam schehligi
bij palihdsejs schahs ehrgelcs ustaisiht un fa-
stelleht. Gl.

Mundahle. Wirsihthes arrendatera lungs G.
dewe preeksch muhsu kappu pulksteneem 20 rubt.;
ta zitta nauda bij jaw no draudses famesta. Ta
tad nu mehs itt ahtri dabbusim labbus pulstenus,
no kurreem katrs makfahs 60 rubt. f. Lai Deewš
G. kungu par to labbu darbu swehti.

H. J. Dr.—r.

No Dypkelna draudses (Widsemmé). Zee-
nigs Jaun-Laizenes leeskungs Barons von Wolff
leel par sawu maksu jaunu basnizu (preeksch Wah-
zu draudses) pee Jaun-Laizenes Wahzu kapfehtas
buhweht, las scho wassar irr eefahlta muhrecht.
Ka leekahs schi basniza buhs flaishts Deewa nams.
Zerream, la zeen. Dypkelna mahzitajs par scho
basnizu — kad ta buhs gattawa un eefwehtita —
flaidrakas sinras isdohs. —b—g.

Dsnabrikes aprinki (Annoweres walsti) ne-
fenn tureja krustibas. Kuhni un wezza mahte ta
bij eedsehruschees, ka no basnizas us mahjahm
brauzoht behnu bij us zella ismettufchi, las no
ritteneem pehdigi faspaidihts un nedshws tappe
atrafts. Al brandwihns, tu pohsta dsehrens!

—Id.

* Bahwests Pius IX.

Giovanni Maria Graws von Mastai-
Beretti par Bahwestu ezelts, dabuja to wahrdu
Pius IX. un irr taggad Kattotu basnizas galwa un
leelakais walbineeks. Winsch irr dsimmis 13. Mai
1792trā gaddā Sinigaglias pilfatinā pee Adriati-
kas juhras, ne tahfu no Ankonas pilfata. Sawā
19tā gaddā winsch gahje kerra deenestā appalksch
Napoleona I. Bet pehz 2 gaddeem, kad Napo-
leons I. no zitteem Siropas walbineekeem no wal-
dischanas tappe nozelt, Mastais gahje Estreiteru
kerra deenestā. Bet winsch tappe flimmigs, un
apnehmahs few par dwehsetu gannu fatalitees.
Winsch drihs tappe par preefteri eefwehtihts un par
lahda bahrina-namma usraugu Rohmā ezelts.

1823schā gaddā winsch atstahje scho ammatu un
nogahje par paligu kahdam augstam Kattotu basniz-
kungam us Riles semmi (Deenas-widdus Amerikā).
Pehz 2 gaddeem Mastais atnahze atpalkal un tappe
no Bahwesta Leufa XII. par Prelatu (augstu Kat-
totu basnizlungu, las arr daschās Kattotu basnizas
leetas teefu warr spreest), tad par Presidentu no leela
Sw. Mikketa klohstera Rohmā un Spoletas wirs-
biskapu ezelts. 1832trā gaddā Mastais atstahje
Spoletu un tappe Imolā wirs-biskaps, un 1840tā
gaddā Kardinals (pehz Bahwesta tas leelakais Kat-
totu basnizkungš). Peezi gaddi pehz tam, 14tā
Juhni 1846tā gaddā, bij wiffi (36) Kardinali sa-
pulzejuschees, gribbedami nomirruscha Bahwesta
Gregora VII. weeta zittu Bahwestu zelt. Kardi-
nateem pehz Kattotu basnizas likkumeem pee Bah-
westa wehleschanas lohpa japaleek un teem naw
brihw weenam ar ohtru runnaht. Kad pulkstens
12 sitt, Kardinateem tohp pufšdeenas maltite nesta,
bet wiffas blohdas ne-apklatas, lai nekahdā wihse
wehletaju dohmas un gribbu warretu us zittu pufsi
grest. Pehz pabeigtas maltites falassa balsis.
Tschetras reises lassija balsis, kamehr wiffi Kardi-
nali weenprahtigi Mastai par Bahwestu wehleja,
fawas falohzitas wehleschanas-zeddeles jeb lohses
kahdā traula eemfdami. Mastaim waijabseja zed-
deles attaisiht. Us pirmas zeddeles fo tas attaisija
bij wiinna wahrds, tapat us ohtras, treschas
u. t. j. pr. lihds diwdesmitai; tē nu winsch tā bij
aisgrahbts, la luhdse preeksch zeddetu attaisichanas
weenu zittu Kardinali wehleht. Mastais apsehдахs
bahls, ne runnaja ne wahrdu un ne kustejahs ne
mas, tad tas dsehre glahsi uhdens, uszehlahs un
no diweem Kardinateem turrehts attaisija tahs pahri
palikluschas zeddeles, jo wehletaji ne lahwe zittam
Kardinalam to darriht. Starp wiffahm 36 zedde-
lehm bij 35 ar wiinna wahrdu. Kardinali nu us-
zehlahs un apswiezinaja Mastai. Ohtrā deenā
tappe wisseem laudim pasluddinahts, la Mastais
par Bahwestu wehlehts tappis un to wahrdu
Pius IX. peenemdams Watikanā (Bahwestu pilli)
eegahjis dsihwoht. Sefchas deenas pehz tam winsch
tappe Rohmas Pehtera basnizā ar leelu gohdu froh-
nehts. Pius atmette lepnibu un gresnumu to zittu
Bahwestu. No teem 60 flaiskeem un dahrgem fir-

geem, kas preefſch Bahweſta tappe turreti, wiſch
30 likke pahrdohrt un to nauđu Rohmas nabbageem
isdallihrt. Mehneſi pehz ſawos krohneſchanas Pius
iſlaide peedohſchanas un ſchehlaſtibas grahmatu
teem, kas nomirruſcha Bahweſta Gregora VII.
laikã prett waldiſchanu bij apwainojufchees un ta-
pehz zeetumã fehdeja; 2 tuhft. zaur tam dabbuja
ſwabbadibu un peedohſchanu, ir paſcha Piuſa wez-
zakais brahliſ Giuſeppe Maſtai, kas leels ſtuhrgal-
wis buhdams ſawu brahli ne gribbeja par Bahweſtu
uſſkattihrt un tapehz Abruzzas kalnds aplahrt waſa-
jahs. Wehl dauds labbas eerikteſchanas Pius
eewedde ſawã walſti. — Wiſch ir tas 259tais
Bahweſts. Katru riht wiſch zekahs pulſten 4
no gultas; puſs ſtundas pehz tam wiſch turra
miſchas. Wiſſas winna iſtabas-leetas ir 2 krehſli
un galds, us kurra ſtahw Beſtitaja bilde. Pul-
ſten 3 pehz puſſeenas wiſch turra mehrenu mal-
titi, kas 1 dahlderu maſſa. Tad Bahweſts druſ-
zin iſduſſ, ſanemm weeſus jeb zeere lihds pul-
ſten 6. — Winna gihmi ſapraſchana un labſirdiba
laſſama. Winna peere irr platta, azzis meluas
un ſkaidras, deggons druſzin leekts un ſkaiſts,
mutte ar weenu ſmaididama, luhpas pagarras.
Wiſſa Bahweſta buhſchana rahda labſirdibu un
augſtibu. — Id.

Rahda lihgfimiba tur debbeſis zaur Jeſu.

Meld. Ak, Jeruſaleme! mohdees.

1.

Woi ne diſirdi preeku-dſeeſmas?
Woi ne ſpihd dwehſelẽ tew leeſmas,
Tahs preeku-dſeeſmas uſklaufohrt?
Eng'ki wiſſur liddinajahs,
Nekur tas Alleluja ſtahjahs,
To ſirdi ſwehti eelihgfmoht,
Un wiſſi dſeed un ſauz,
Un dſeeſnu-ſſannas-jauz:
Alleluja
Tew Madditajs!
Tew Beſtitajs!
Tew Deewa Gars, Gepreezetajs!

2.

Wiſſur dſihwes-lohki ſeedõs,
Wiſſ glibtumã un ſaldõs preefõs; —
Ta Deewa-ſtraume wiſſur pluhſt;
Dwehſ'les dſihwu ſtraumi ſmelkabs,
Un lihgfmodamas augſchup zekahs,
Un preeku-ſlaweſchanã kuhſt;
Tahs ſkattahs atſegtu
Un gaiſch' apſpibdetu
Deewa miſhlt',
Tahs preezig' ſmelt,
Un garrã ſelt,
Un ſpahrus aught' un augſti zell.

3.

Kriſtus irr to dwehſ'tu ſpohſchums,
Tas gaiſchums, glibtums, dahrgums, lohſchums,
No Kriſtus dſihwes-ſtraume pluhſt;
Wiſſi tur preefſch Winna krahjahs,
Preefſch Winna lihgfmodami ſtahjahs,
Un Winna miſheſtibã kuhſt;
Kas ſchẽ wehl tumſchums bij',
Un karſtã aff'rãſ lij',
Tas irr atklahts;
„Wiſſ labbi gan;
Ner' raudaſchan'
Man nahſ zaur Deewa miſheſchan'!“

4.

Wiſſas aff'rãſ, ſo ſchẽ raudu,
Tahs waimanas, ſo ſcheitan gaudu,
Tohp tur par debbeſs-lihgfimibu,
Aff'ra, kas man ruhſta ſchlitte,
Kã raffa mannã ſirdi fritte,
Un raddija tur auglibu;
No aff'rahm dwehſ'le ſelt,
Un ſwehtus ſeedus zell; —
Gohda-krohniſ
Us galwu ſpihd.
Meers ſirdi miht,
Un preeka-affarina friht.

Wiffuapfabrt dwehf'lu trauffchan',
 Klau, klau, af, lahda mihta fauffchan'
 Man mallu-mallás prettim flann!
 Af, juhs mihti, fo ar gaudahm,
 Ar karstahm mihlestitas-raudahm
 Es atlaidu ar waideschan'!

Nu affarina schubst,
 Un firds celfch preeka kuhst;
 Af, juhs mihti!
 Nu kohpá mehs
 Lihgsmosimees,
 Ne weens zaur nahwes-aff'rahm ees!

Tur til mihlestita walda,
 Ta mihlestita, angita, falda,
 Tur wiffi weená draudfiba,
 Wiffieem weena gaisma atspihd,
 Celfch wiffieem weena mihtib' eemih,
 Un wiffieem weena lihgsuiba! —
 Kungs Kristus faule irr,
 Kas dwehselehm peeschere

Augstu swehtib'; —
 Ta faknojahs,
 Ta peenemmahs,
 Zaur wiffu muhschu wairojahs. Grot.

Sluddinaschanas.

Kuldigas faupmannis Herzs Fabians Danzigers
 usaizina wiffus — lam wianna naudas-zeddeles (fih-
 mes) irr, kurras tas pehrngadd fihlas-naudas truhfuma
 labbad isdewis — peeminnetas zeddeles triju neddelu star-
 pã prett naudu eemainiht, jo wehlať tahs zeddeles ne
 buhs wairs geldigas un ne taps naudas weeta nemtas.
 Kuldigã, 11tã Zuhni 1860. 1

H. F. Danzigers.

Tanni 18tã Zuhni irr us Rihgas zetta maks (Porte-
 monnaie) ar naudu atrastis. Tas, lam schis maks pee-
 derr, warr to prett flaidrahm peerahdischanahm pee Kau-
 pas muishas (appafsch Meschohtnes) rentes-kunga dab-
 buht. 1

Pee Beenawas pagasta-teefas (Mahlumuischã) taps — us
 zeeniga augsta Gubernatera atwehleschanu — no tabm
 magastbuehm scha aprinka, 1280 mehri rudsu un 1942
 mehri waffaraja (meeschu un ausu) 25tã Zuhli f. g.
 un tannis nahlamãs deenãs uhtrupẽ isdohti. Tapehẽ
 tohp tee, kas scho labbitu pirkt grihb, usaizinati, faj-
 zita deenã Mahlumuischã nonahft.

Mahlumuischã, tanni 30. Zuhli 1860.

(Nr. 754.)

Peeschdetais: U. Sperle.

Teefasfritiw.: Berg.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgã tai 2. Zuhli un Leepajã tai 25. Zuhni 1860 gaddã.

M a f f a j a p a r:	Rihgã.		Leepajã.		M a f f a j a p a r:	Rihgã.		Leepajã.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Eschetw. (1 puhru) rudsu 170 lihds	1	85	1	90	1/2 puddu (20 mahrz.) dselles	1	10	1	10
1/3 " (1 ") fweeschu 430 —	4	50	3	25	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	30
1/3 " (1 ") meeschu 150 —	1	60	1	80	1/2 " (20 ") schichtu appinu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") ausu . 120 —	1	30	1	15	1/2 " (20 ") schab. zubtu galk.	2	50	2	20
1/3 " (1 ") stran 150 —	2	—	2	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	1	70	1	85	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	45	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet.	2	45	2	70	1 muzzu linnu sehlu . . . 5,00 lihds	6	50	5	—
1/3 " (1 ") „ fweeschu mil.	4	—	3	50	1 " filku . . . 9,00 —	9	50	8	50
1/3 " (1 ") meeschu putraim.	2	50	—	—	10 puddu farkanas fahls . . .	4	80	4	50
10 puddu (1 birkawu) seena . 325 —	3	50	—	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	4	80	4	50
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 340 —	3	70	3	—	10 " " smalkas " . . .	4	80	4	50

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Collegienrath G. Blaesẽ, Jensor. Belgawã, tai 5. Zuhli 1860.

Uwischu

peeliffums.

Missiones

sinna s.

Nr. 14.

1860.

XXXVII. **Bar Deewa walstibu paganu starpā.**

11. **Uwiskas wakkara-pusses malla.**

(1)

(Skatēš Nr. 13.)

Un kahdi nu irr tee laudis, kas šchinni baggatā semmē dšihwo? Ka jaw sinnam tee wiffi peedert pee Mohru jeb Nehgeru slakkas. Zitti no scheem, bet masaka pufse, turr Muamedā jeb Turku tizzibu; pee tahdeem peeskaitamas Inlawu, Mandiogeeschu un Wulaweeschu ziltes. Tee zitti wiffi irr pašchi tumšchaki pagani, gandrihs bes nelahdas Deewa ašhischanas, Tee gan fakka, ka effoht weens wiffu-angstakais Deews, ko turr par labbu un schehligu, un ko fauz par Kungu jeb wiffu raddijumu Tehwu; bet par to pašchu mahza, ka tas par pašauli ne-ko ne behdajohht, bet scho effoht atwehlejis ne-isklaitameem garreem. Schohs garrus, ko fauz par Wetišcheem, tee laudis peeluhds un laut kahdu radditu leetu peenemm par winnu spehta sismi. Mal-kas gabbalu, almini, kohkus, woi zittadus masakus stahdus, lohpus un swehrus, putnus un tšchuhskas tahdā wihsē peenemm par deeweem, un tohs peeluhds un teem uppure, til ilgi lamehr patišchana. Tahdu deewektu kalposchana irr tihra wella-kalposchana. Schee laudis fakka: Deews irr labs, jo winsch neweenam launu ne darra. Wišs, kas launs, nahk no launa garra, un tas zaur burschānu effoht aisdennams. Tahs burwu pesteles, ko tee laudis allasch nehfa woi ap kaku, woi us fruchtim, ap rohlahm un pee drehbehm, fauz Grigri, un no scheem neekeem melsch, ka tee warroht no wiffada launuma isglahbt. Kad tomehr kahda nelaimē noteek, tad tee no faweem burwjeem leclahs apšimeht to zilweku, kas wianus effoht apbuhris. Tam

nu kà plehsigi swehri uskriht wirsā, un ja tahds zaur wiffadahm breefmahm, woi nahwigas sahles dserdams, woi zittas no burwjeem pawehletas leetas un keshmoschanas darridams, ne warr peerahdiht, ka beswainigs effoht, tad to ar leelahm mohlahm neschehligi nomaita. — Tahm leetahm, ko par deeweem peeluhds, wiani arri uppurus atnesš. Schee uppuri irr semmes- un kohlu-angli, ohlas, brandwihns un zittas leetas. No wiffas barribas, pirms to ehd, pirmo kummosi atwehl sawam deewektam; ir pirmais malziensch ja-isleij preeschta. Bet arri zilwekus nokauj par uppuri, un dachlahrt leels pulks tahdu nabbadšianu ihpaschi tam deewektam uppure, ko wiffi semmes-eesdšihwotaji peeluhds. Sjerra-Leones semmē irr kahda deewekta swehta weeta, kur ta paklataja feena ar zilweku affininim bij aptraipita, un pahri par scho seenu stahweja leels meesers, kas par altari bija un no affininim jaw wiffai melns bij palizzis. Pee Mschantautas ilkats, kas peežas rehtes pee galwas dabujis, weenalga woi draugs woi eenaidneeks, deewekkeem tohp uppurehts; pee Ibo-stantas wiffus dwihnišchus, tuhlin kad peedšimmuschī, nokauj. Ne zil tahlu no Badagoi pilkata, kas irr Wehrgusemmē, stahw leels kupls kohks. Tas patš teem pilsatneekem par deewu irr. Scha kohka sarri pilni no zilweku lauleem un appaschā gull tšchuppās mirronu galwas, jo tē karrā fa-nemtus eenaidneekus mehds uppureht. — Schee laudis šipri tizz, ka pehz nahwes wehl effoht zitta dšihwe, un tadehl ne retti pašchi few gallu darra, ka labbaku dšihwi warretu panahkt; jo ka pehz nahwes arri teesa un muhschigs sohds, to pawiffam ne sinu, nei tizz. Semmakas sortes laudis faweem mirruscheem draugeem kappā eeleeht

drehbes, naudu un rihfi; bet kas jaw augstakā gohdā, un ihpāšči pašchus Rehniaus, zittadi ne glabba nekā pee winnu kappeem zilwekus nokauj. Kad Ašchantu-tautas Rehninšch mirst, tohp kapparazzeji tuhliā nokauti, un no tahm tuhst. feewahm, kas tahdam kehniām irr, fanemm kahdas 24, šalausch tahm abbas rohkas un sehđina tahs lihkim blakkam kappā; tad wiššas wehl pušdšihwas apber ar smiltim. Wianu kehniāni walda par šaweem pawalstneekem kā ihšteni warraškungi; kas teem tiht, to tee darra; pawalstneeku dšihwiba un manta šahw winnu rohkā un ilgadus tee tuhstoschus un tuhstoschus par wehrgeem pahrdohđ; 6 tuhst. 127 zilweku galwas peesprauštas pee Abomijas kehniāna piš; un kas jo labbi grihb Daomejas kehniānu išlaweht, tas šalka: „Rehninšch breen žaur zilweku affinim no šawas peedšimšchanaš lihđi pat miršchanaš, un apšlāžina ilgaddus šawu tehwu kappus ar zilweku affinim.“ Žittas žiltis arri dšihwo bes nekahda waldineeka, bet pee tahm ta negantiba gandrihs wehl leelaka.

Mihšee miššiones draugi, gan juhs dohmašee, ka jaw deesgan to breešmu par šcheem tumšcheem paganeem šahštihš; bet Deewam šehhl wehl žittas negantibas žapeeminn, ka pee šchahš grehku tumšbas jo labbak warram nomanniht, žil šehžigs irr ta Kunga gaischums, kas to ar laiku uswarr.

Gr.

Žešch žaur miššiones darbu.

(Šlattees Nr. 13.)

II. No miššiones ptaujama.

A. Awrikā. Tē wehl walda ta niškala tumšiba, ta negantaka mahnu-tizziba, žilweku-kauschana un wehrgu-pahrdohšchana. Šchihš leelas šemmes widdu wehl neweens Širopeēris naw redšeis, tamdeht arriđan Ewangeliūma gaischums tiškai pee juhemallahm šahl aust.

1) Wišša Seemela-juhxmalla irr Kristus wehšnešcheem aiššehgta, jo tē walda Turki ar šawu leeku tizzibu un labpraht redš un ruhpejāhs lai pagani peenemtu Muameda tizzibu. Lihđš dewitam gaddu šintenam pehž Kristus peedš. tē bij wiššur špirgšas kriššigās draudšes, bet nu irr wiššas išpoštitas, tiškai Abiššinias walsti pee Šorkanas

juhšas wehl draudšes irr atliškuschahš, kas tizz eekšch Kristus, bet šawu tizzibu ar paganu un Turku mahneem irr aptumšchojušchās, tā ka nu miššionari tahm no jauna šahl fluddinaht to tihru Ewangeliūmu; tahs labpraht to peenemm, un Šobats, Jerusalemes Ewangeliūma biškaps, ne warr beigt tahm jaunas grahmatas šuhtih. Ar Abiššinias Šchihđi effoht šahriži pehž Deewa wahrda.

2) Awrikas Wakkara-juhxmalla irr ta weeta, žaur kuru miššiones draugs ar preežigu un patežibas pilnu širdi šawu žellu štaiga; jo tē tas šw. Šars leelus brihnuma-darbus padarra, šwehti to Ewangeliūma fluddinašchānu un ikdeenas peeleek pee tahs draudšes, kas tohp šwehtigi, žehšchu ar štrahdneekem tē gruhti eet, jo tee drihs apširgšt ar niškahm šehrgahm un mirst. Šene-gambias šemmē štrahda Metodištu miššionari, kas no 1821ma g. irr 2 tuhst. dwehšeles atgreesušchi pee Kristus. Šjera-Leonē Angleešchi irr žehlušchi jaunu pilšatu, atšwabbinateem Nehgeru-wehrgeem par dšihwoški, ar wahrdu Free-town (brihw-pilšats) un angliškas basnizas — un Metodištu miššiones-beedribas teem miššionarus irr šuhtijušchās, kuru puhlešchanohs Deews tiš baggati irr šwehtijis, ka tur taggad irr kriššigās draudšes ar 50 tuhst. dwehšelem. No tahs weetas Ewangeliūms išplešchahš wiššapkaht; tur jaw irr 15 št. ar 20 Širopeēru un Nehgeru miššionareem un 57 Nehgeru školšmeištereem un 3 tuhst. 748 deewaldneekem. Arriđan augštu školu cetaišjušchi, kur Nehgeru jaunekli tohp mahžiti par mahžitajeem. Tišpat arri Šeemel-Amerikaneri Pipparu-juhxmalla atšwabbinateem wehrgeem irr ežehlušchi brihw-walsti ar wahrdu Liberia, kur taggad jaw 26 basnizas ušbuhwetas. Kahds Nehgeru kehniāšch ar 35 pawalstneekem irr peenehmis kriššibu.

Selta-juhxmalla Baseles miššionari štrahda eekšch 5 št. pee 350 draudšes-lohželkeem. Kahds kehniāšch no Ašchantu-tautas šawu dehlu tizzis no kriššigeem mahžitajeem glabbaht. Pee behrehm dšeedaša to dšeesmu: Kas irr tahds kā tu, dohdams šaldumu? Metodištu beedriba tē turr weenu miššionaru, kas irr prinžis no Ašchantu-tautas.

Wehrgu-juhxmalla, tā nošaukta tamdeht, ka tē irr tee wiššniškalee wehrgu-širgi. Nehgeru

tautas weena ar ohtru të kaxro weenâ karroschanâ un pahrdohd nokertus eenaidnekus ohstâ wehrgu-andelneekem, kas tohs ar fuggem aiswedd us Ameriku. Zaur tahdeem karreem leela Foruba semme tihri bij ispohtita un wiffi pilfati fadedsinati, kamehr tee iskliduschi eedsihwotaji atkal sapulzejahs un leelu zeetu pilfatu Abbeokuta usbuhweja. Të atnahze dauds no teem atfwabbinattem Nehgereem no Sjerra-Leones, zerredami schë sawus raddus atrast; teem arri lihds nahze missionari un nu tur jaw irraid 4 basnijas ar 1 tuhft. draudses-lohzeekem. No turrenes tas meera-wahrd's isplefchahs pah'r wiffu semmi un jaw eesahf wehrgu-andelshanas weetâ semmi kohpt. Teem jaw leels pulks mahzitaju un fohlmeistern no Nehgeru-tautahm irraid; bet wifes-apfahrt wehl irr nikna paganiska buhschana Iwas nn Ilescha walstis us rihta-puffi un Dahomei walsti us walkaru, kur kehuinsch Muameda leekai tizzibai tizz un Kristus swehtu mahzibu eenihd. Ar stipru kaxra-spehlu, kurrâ fecwas tee wifsniknafee karrotaji irraid, winsch Abbeoka pilfatu aplehgereja; bet ne warreja to panemt un ar leelu skahdi tam bij jagreeschahs atpallat.

Pa leelo Nihgeres- jeb Kworras-uypi ar dampfuggeem braukdami, missionari arri meklejuschi semmes widdü ee-eeet, un wiffur ar preeku irr us-nemti. Tâ Deews ikdeenas sawam wahrdam durwis atwerer un tas plaujamais paleek jo leelaks, të ka jaw Jesuitti, Ewangeliuma eenaidneeki, us to ar nemeeru skattahs, un Maji 1858 ar Spanjeru paligu no masas fallinas ar wahrd'u Fernando-Bo Baptistus aisdinne, kas tur bij masu draudsti no 120 dwehfelehm falassijuschi. Bet tee ar saweem tizzigeem us Awrikas zeetu semmi dewuschees un tur pee juhrmallas stazioni zehluschi, kur Jesuitti tohs wair's ne warr aisfahrt.

(Turplikam wairaf.)

No Indias.

Kungs, eesfch behdahm tee pagani towi mekle, kad tu tohs pamahji tad tee gauschi luhds. Esaj. 27. 16.

Brecksch 3 gaddeem iszehlahs India breesmige karfch. Semmes eedsihwotaji (paganu un Turku

tizzigi) fagehlohs ar wiffu warru prett kristiteem zilwekeem (Calendereem). Tee bij apnehmufchees kristigu tizzibu ar soh'bina asmini isdeldeht. Esah-kumâ winnu darbs gan itt brangi weizahs, bet ar Deewa paligu beidscht Eulenderi dumpineekus sawaldija un atkal selta meeru schai semmei atnesse. — Tee bij pateesi wahrdi, to kahds Indias missionars tanni dumpja laika fazzija: „Katra kristita zilweka weetâ, to dumpineeki nokaus, zitti desmits iszefees un truhkumu pah'r pahrim peepildihs.“ Ka missionaris riktigi bij spreedis, no tam druszur gribbu pastahsiht: Mirates pilfata tumumâ, kur pat's pirmais dumpis iszehlahs, irr leela fahdscha ar 500 lihds 800 eedsihwotajem. Jaw preeksch 10 gaddeem regimentes mahzitajs Fischers kristija schihs fahdschas mahzitaju. Kad dumpis iszehlahs, winsch fahdschu atstahdams, pamette eedsihwotajem jaunu testamenti un zittas kristigas grahmatas. Sahdschas kaintini winnas labpraht lassija un jo deenas jo wairaf pehz Deewa wahrdem kahroja. Gan zitti winnus isfmeheje un fazzija lai schihs grahmatas faplehschoht, jo nu Eulendereem un winnu tizzibai buhschoht gals; bet tee atbildeja: „Bihelâ stahw rakstih's: Debbes un semme suddihs, bet manni wahrdi ne suddihs,“ un lassija joprohjam. Kad dumpis nobeidsahs, tad fahdschas laudis Mirates missionari Medlantu luhdse, lai winsch Deewa wahrdus teem jo skaidrak'i isstahstitu. Winsch to labpraht darrija un sawu paligu aisfuh'tija pee fahdschas kaintineem par Deewa wahrd'u isfkaidrotaju. Eedsihwotaji labpraht klausjahs; pehz tee lillahs kristitees un us-taisija preeksch sawas tizzibas aplohpshanas masu smuffu basnizu. — Dinewelles aprinki fanahze 1858tâ gaddâ 600 pagani kohpâ, kas kristigu tizzibu peenehme. Winni ezehle missiones-beedribu, kas par to gahdatu, ka wiffâ aprinki Deewa wahrd's un kristiga tizziba pee paganeem nahktu. Tee samette wairaf ka 1 tuhft. rubulus preeksch missiones. — Eesfch Echota Nagpures, kur Goffnera missionari strahda, lillahs wairaf ka 200 pagani tais dumpja- un kaxra-lailos kristitees. Skohtu missionars Scherw's raksta, ka tas 20tâ Nowemberi 1856, Bombajas pilfatâ kahdu paganu — pufsmuh'scha zilweku, wahrdâ Teijen Ambusta — kristijis. Schis pagans pat's të stahsta:

„Es fahku pamasam muhsu elka-deewu kalposchanas negantibu un blehdibu pasiht, bet man wehl bij bail fawu tizzibu atstahst. Te fazehlahs dumpis un nu es ihsti nopratu us kahdeem breefmas un warras darbeem muhs schi tizziba aiswedd, kahdas slepawibas un affins-isleeschanas winna padarra. No schi laika wairs ne bij manna sirdi meers; es ne sinnaju fur eet, fo darriht, fur ihstenu meeru atrast. Par Deewa laimi fatikku missionari un schis mannim to zellu rahdija, fur es Deewa-schehlastibu, grehlu-peedohschanu un sirds-meeru atraddu.“

• Engeli pee schkirshanas zella.

Kad meitai behrna gaddi pahrgahjuschi, tad tai dshhwibas zellsch schkirshas pa labbu un pa kreisu rohku. Ubbas puffed stahw trihs engeli, kas us to klahnakhdamu jumprawu gaida un to aizina, ar teem lihds eet. Drohschs un wiltigs irr tas waigs, skaitas tahs drehbes un faldi tee pahrunnashanas wahredi, kas to kahrdina pa kreisu rohku eet. Schohs engelus fauz: Pasauls-prahts, nelectiba un lepniba. — Loipnigi un gohdigi isflattahs tee engeli pa labbu rohku. Pateesiba redsama us winnu skaidrahm luhpahm; debbesu meers spihd winnu azzis. Schohs engelus fauz: Menoseedsiba, weenteesiba un pasemmiba. — Kad kahda jauna meita tumojahs tam schkirshanas zellam, tad tee engeli pa kreisu rohku steidsahs tai prettim eet. „Mahz ar mums,“ winni runna, „muhsu zellsch irr preeku zellsch. Mehsh tawi mahzissim, ka tew buhs pasaulei patikt un preekus baudiht. Ja nu meita scheem wahrdeem klausa, tad tee engeli pa labbu rohku fahst raudaht par to pasudduschu mahsu. Bet kad winna tai faulshchanai pa kreisu rohku ne klausa, un pa labbu rohku greeschahs, tad winna ar gawileshchanu tohp fanemta un tee engeli us winnu fakka: „Ne pasause ar saweem preekeem, ne tahs weetas fur netikkumi un grehki walda irr ta weeta, fur ihsts seewischka tikluns israhdahs, bet mahjas fur tehwa, mahtes, mahsu, brahku un wihra mihleshiba dshwio, — tur mehsh tewi aisweddisim un tew rahdisim to awotu wissu

gohdigu preeku. Kad tu mums klausst, tad tu buhst arweenu meeriga, preeziga un patihkama Deewam un zilwekeem. Paleez mums ustizziga, tad mehsh buhstim pee tewis un wisseem taweem dshwibas zelleem.“

J.....i.

• Wahrya un dadsis.

Kahds Deewabihjigs firmgalwis arrajs staigaja ar fawu dehla dehlu ap lauकेem plaujama laika. Wezzais fazzija us plahwejeem, ka tee wissi tik behrni prett winnu effoht, jo tas jaw effoht wairak ka 60 plaweenus eeweddis. Weens plahwejs dewe tam fawu isflapti. Wezzais panehme isflapti un noplahwe ahtruma leelu sirehki, itt ka tas buhtu wehl jauneklis. Plahweji par to fahze gawileht un wezzam par gohdu fawu isflapti gaisa sweest. Jauneklis to redsedams, fazzija: „Mihlais wezztehws! tu effi tik wezs un wehl tik stipris?“ Us tam wezzais atbildeja: „No behrnu kahjahm labbas un fliktas deenas us Deewu pakaudamees es esmu fawu preezigu prahtu paturrejis, ir no wissa spehka strahdadams. Zaur to es pelniju Deewa swebtibu un meefas spehku. Es staigaju pateesigi preeksch Deewa un zilwekeem un zaur to es fewim fataissiju preezigu un meerigu dshwoschanu. Darri tu tapat, tad taws wezzums buhs ka weena pilna wahrya, fo mehsh ar preeku warram kaudse kraut.“ „Ar fo tu tad falihdsini fliktu un nelaimigu wezzumu?“ prassija jauneklis. „Redst mans dehs,“ fazzija firmgalwis, „ar scho dadsi, kas weens patsh stahw pamests. Da wahrya loi tewim irr par preekschshimi, un tas dadsis par baidekli.“

J.....i.

Sluddinaschana.

Pee Peenawas pagasta-teesas (Mahlumuischa) taps — us zeeniga augsta Gubernatera atwehleschanu — no tabm mogasthuehm scha aprinka, 1280 mehri rudsu un 1942 mehri wassaraja (meeschu un ausu) 25ta Juhl f. g. un tannis nahlamas deenas ubtrupé isdohti. Tapehz tohy tee, kas scho labbibu pirkt grihb, usainati, fazzita deena Mahlumuischa nonahst.

Mahlumuischa, tami 30. Juhl 1860.

(Nr. 754.)

Peeefdetais: A. Sperle.

Teefasfrehm.: Berg.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhmallas-gubernements auglas waldischanas puffed: Collegienrath G. Blaesé, Jenfor. Zelgawa, tal 11. Juhl 1860. No. 119.